



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce v právní věci stěžovatelky **PhDr. H. P.**, za účasti **Policie ČR - Správy Severomoravského kraje**, se sídlem v Ostravě, ul. 30 dubna 24, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 5. 2007, č. j. 22 Ca 139/2005 – 43,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 5. 2007, č. j. 22 Ca 139/2005 – 43,
se zrušuje a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 30. 5. 2007, č. j. 22 Ca 139/2005 – 43 nepřiznal stěžovatelce osvobození od placení soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti podané proti usnesení téhož soudu ze dne 15. 2. 2007, č. j. 22 Ca 139/2005 – 27 a zamítl návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. V odůvodnění usnesení uvedl, že stěžovatelka sice v potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech (dále jen „potvrzení“), které na výzvu soudu doručila, uvedla, že řadu měsíců žije pouze ze sociálních dávek, avšak tato svá tvrzení nijak neprokázala, ačkoli o tom byla ve zmiňovaném potvrzení řádně poučena. Krajský soud proto v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 a § 35 odst. 8 s. ř. s. nepřiznal stěžovatelce osvobození od placení soudních poplatků a zamítl její návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. V kasační stížnosti uvedla, že restriktivní výklad ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. považuje za nepřijatelný a vedoucí ve svém důsledku k porušení čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Podání žádosti o osvobození od soudního poplatku je nutno posuzovat ve smyslu ust. § 37 odst. 5 s. ř. s.

a pokud nemělo požadované náležitosti, měl ji soud usnesením vyzvat k odstranění vad podání. Přípis soudu ze dne 23. 5. 2007 stěžovatelka nepovažuje za usnesení ve smyslu ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. a rovněž formulář potvrzení nemůže nahrazovat předepsanou formou učiněnou výzvu soudu k odstranění vad podání. Pokud tedy soud - s výhradami výše uvedenými - stanovil stěžovatelce, jak má formulář vyplnit a stěžovatelka tento „výslovný“ pokyn soudu splnila přesto, že nedoložila přílohy „potvrzení plátce příslušné dávky“, neboť takovou povinnost jí soud nestanovil. Povinnost doložit soudu nedostatečné prostředky byla uložena v rozporu s ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. a takto uplatněná státní moc vedla k porušení práva domáhat se soudní ochrany ve smyslu čl. 36 Listiny. Stěžovatelka dále namítala formální nedostatek napadeného usnesení. Podle jejího názoru může soud návrhu na osvobození od placení soudního poplatku buď vyhovět (osvobození přiznat) nebo návrh odmítnout či zamítnout. Výrok „osvobození od soudních poplatků se nepřiznává“ není formálně správný. K výroku o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že tento návrh měl soud odmítnout podle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. z důvodu překážky *res iudicata*, neboť pravomocným usnesením krajského soudu ze dne 12. 7. 2005, č. j. 22 Ca 139/2005 - 12 je v řízení o kasační stížnosti zastoupena Mgr. Danielelem Procházkou. Stěžovatelka dále zpochybnila doručování písemností krajským soudem, neboť je-li v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátem, měl by soud doručovat tomuto zástupci a nikoli jí. Z výše uvedených důvodů stěžovatelka navrhla zrušení napadeného usnesení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené usnesení v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnila stěžovatelka v kasační stížnosti a přitom shledal vadu uvedenou v odst. 3 citovaného ustanovení, k níž musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Ze soudního spisu vyplynulo, že stěžovatelka při podání žaloby požádala o osvobození od povinnosti platit soudní poplatek a pro případ, že této žádosti bude vyhověno požádala o ustanovení právního zástupce. K žalobě připojila vyplněné potvrzení. Krajský soud následně usnesením ze dne 12. 7. 2005, č. j. 22 Ca 139/2005 - 11 přiznal stěžovatelce osvobození od soudních poplatků a usnesením ze stejného dne č. j. 22 Ca 139/2005 - 12 ustanovil zástupcem stěžovatelky pro řízení o žalobě včetně případného řízení o kasační stížnosti Mgr. Daniela Procházku. Poté krajský soud usnesením ze dne 15. 2. 2007, č. j. 22 Ca 139/2005 - 27 žalobu stěžovatelky odmítl. Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka kasační stížnost, ve které požádala o osvobození od placení soudního poplatku a o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Krajský soud dne 23. 5. 2007 zaslal stěžovatelce potvrzení s výzvou, aby je řádným způsobem vyplnila a zaslala zpět. Dne 29. 5. 2007 bylo krajskému soudu doručeno vyplněné potvrzení.

V dané věci krajský soud pro řízení o žalobě osvobodil stěžovatelku od soudního poplatku, i když k žádosti a vyplněnému potvrzení nebyla přiložena rozhodnutí o přiznání dávek nebo potvrzení plátce příslušné dávky. V případě žádosti o osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti měl krajský soud zcela shodné podklady a přesto postupoval zcela odlišně a nepřiznání osvobození odůvodnil tím, že stěžovatelka nijak neprokázala své tvrzení, že jejím příjmem jsou pouze sociální dávky. V návaznosti na toto rozhodnutí pak také zamítl návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Podle názoru Nejvyššího správního soudu by takový postup byl v souladu se zákonem jen v případě, že by usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků krajský soud řádně odůvodnil a v rámci tohoto odůvodnění se vypořádal také s otázkou zásadní změny v hodnocení podmínek pro osvobození od soudních poplatků. Takto však krajský soud

nepostupoval a o dvou zcela stejných žádostech rozhodl opačně. V prvním případě bez odůvodnění, v souladu s ustanovením § 55 odst. 4 s. ř. s., a ve druhém případě s odůvodněním velmi kusým, že stěžovatelka nijak neprokázala své tvrzení, že žije pouze ze sociálních dávek, ačkoli o tom byla v potvrzení řádně poučena. Krajský soud neodůvodnil, proč ve druhém případě zcela změnil své hledisko při posuzování žádosti o osvobození od soudního poplatku. Vzhledem k předchozímu rozhodnutí o osvobození stěžovatelky od soudního poplatku pro řízení o žalobě krajský soud svým postupem porušil jeden ze základních principů právního státu, kterým je předvídatelnost rozhodování státních orgánů, včetně orgánů moci soudní, a s ním související princip právní jistoty mající v konečném důsledku dopady i na princip rovnosti účastníků soudního řízení. Princip předvídatelnosti rozhodování v podstatě znamená, že účastníci právních vztahů mohou legitimně očekávat, že státní orgány budou ve skutkově a právně srovnatelných případech rozhodovat, ve svém celkovém vyznění, stejně. Pouze takový postup respektuje právní jistotu a nelze opomíjet, že pouze jeho důsledné dodržování se významně pozitivně projevuje i v rámci celkového nazírání společnosti na význam a roli práva. Naopak postoj státního orgánu, který se vyznačuje zásadní odlišností přístupu k projednávaným věcem, svojí podstatou identickým, tomuto základnímu principu právního státu hrubě odporuje (viz. nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 11. 1999, sp. zn. III. ÚS 470/97, Sbírka nálezů a usnesení, sv. 16, str. 203 a násl.).

K výroku, kterým krajský soud zamítl návrh stěžovatelky na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti považuje Nejvyšší správní soud za nutné zdůraznit, že stěžovatelce byl krajským soudem usnesením ze dne 12. 7. 2005, č. j. 22 Ca 139/2005 - 12 ustanoven zástupcem Mgr. Daniel Procházka, a to pro řízení o žalobě včetně případného řízení o kasační stížnosti. Způsob, jakým krajský soud stěžovatelce ustanovil zástupce pro řízení o kasační stížnosti, je sice v rozporu s právním názorem vyjádřeným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2007 č. j. 7 As 47/2006 - 89, to však nic nemění na tom, že usnesení, jímž byl zástupce pro řízení o kasační stížnosti ustanoven, nebylo zrušeno a krajský soud je jím vázán (§ 55 odst. 2 s. ř. s.), protože se nejedná o usnesení upravující vedení řízení (viz. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2003, č. j. 1 Azs 5/2003 - 46). Na této skutečnosti nemůže nic změnit ani návrh stěžovatelky na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Postup krajského soudu, který k existenci tohoto pravomocného usnesení nepřihlížel, byl proto nezákonný. V této souvislosti je nutno zdůraznit, že za dané situace je poukaz krajského soudu na právní názor, byť naprosto správný, vyslovený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2007, č. j. 7 As 47/2006 - 89, zcela nepřipadný, protože v dané věci Městský soud v Praze zamítl žádost stěžovatelky, kterou se domáhala ustanovení zástupce i pro případné řízení o kasační stížnosti a odvolávala se na praxi jiných soudů, konkrétně Krajského soudu v Ostravě.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené usnesení krajského soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.), a proto je podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, v němž je tento soud podle odst. 3 citovaného ustanovení vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku. O věci bylo rozhodnuto bez jednání postupem podle § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů, nezabýval se již námitkami, které uvedla

stěžovatelka v kasační stížnosti, neboť takto by mohl postupovat pouze v případě, že napadené rozhodnutí by bylo přezkoumatelné.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. září 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu